

Aan
De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

TCB S29(2007)

Den Haag, 5 juni 2007

Betreft: Advies Bodemkwaliteitskaarten en grondverzet

Mevrouw de Minister,

In de brief van 21 juli 2006¹ heeft uw voorganger, de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat advies gevraagd over 'Diverse onderwerpen uitwerking Besluit bodemkwaliteit'. Eén van de onderwerpen in deze adviesaanvraag betrof bodemkwaliteitskaarten.

De TCB heeft naar aanleiding van deze adviesaanvraag in haar advies van oktober 2006 (TCB S53)² aangegeven op dat moment geen inhoudelijk oordeel over het onderwerp bodemkwaliteitskaarten te kunnen geven. Zij heeft toen het voornemen uitgesproken om in de nabije toekomst over de verschillende onderwerpen separaat advies uit te brengen. Het bijgevoegde advies over bodemkwaliteitskaarten en grondverzet (A39, 2007) is het eerste separate advies. Daar bodemkwaliteitskaarten worden opgesteld met onder andere het doel om grondverzet te faciliteren, worden deze zaken in samenhang beschouwd en heeft het bijgevoegde advies de titel 'bodemkwaliteitskaarten en grondverzet'. Het is mij een genoegen u dit advies namens de TCB aan te bieden.

Ter voorbereiding van het advies heeft de TCB een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van zaken tot op heden betreffende bodemkwaliteitskaarten en grondverzet. Hieruit is naar voren gekomen dat ruim de helft van de gemeenten over een bodemkwaliteitskaart beschikt en dat een groot aantal van de overige gemeenten een bodemkwaliteitskaart in voorbereiding heeft. Op basis van de beperkte informatie die hierover beschikbaar is, lijken bodemkwaliteitskaarten te leiden tot een besparing in de kosten voor bodemonderzoek en tot tijdwinst bij de uitvoering van projecten. Er is echter geen totaaloverzicht van de hoeveelheid en kwaliteit van grond die als bodem wordt toegepast. Er zijn tot nu toe verschillende methoden gebruikt om bodemkwaliteitskaarten op te stellen. Er is geen inzicht in de kans om bij grondverzet op basis van een bodemkwaliteitskaart een

¹ Kenmerk BWL/2006282079

² Advies Diverse onderwerpen uitwerking Besluit bodemkwaliteit, TCB S53 (2006), 10 oktober 2006.

foute beslissing te nemen. Het is namelijk niet verplicht om de betrouwbaarheidsintervallen rond de gemiddelde waarden te rapporteren.

Met het van kracht worden van het Besluit bodemkwaliteit dienen alle nieuwe en geactualiseerde bodemkwaliteitskaarten te worden opgesteld volgens de Richtlijn Opstellen bodemkwaliteitskaarten, zodat de uniformiteit van de kaarten op termijn zal toenemen. Met de komst van de Richtlijn kan volgens de TCB de betrouwbaarheid van de kaarten verbeteren omdat het niet meer is toegestaan uitbijters te verwijderen. De kaarten zullen beter reproduceerbaar worden omdat de methode die is gebruikt voor het opstellen van de kaarten dient te worden beschreven.

De TCB staat achter de doelstelling om zoveel mogelijk vrijkomende grond als bodem te hergebruiken, mits dit vanuit het oogpunt van toxicologische risico's voor de mens en het ecosysteem verantwoord is. Zij is van mening dat bodembeheer duurzamer wordt door hergebruik van grond omdat nieuwe grondstoffen niet onnodig als bodem hoeven te worden aangewend, overbodig transport en nutteloze opslag van grond wordt voorkomen.

De regels voor grondverzet wijzigen eveneens met het van kracht worden van het Besluit bodemkwaliteit. Er wordt onderscheid gemaakt in generiek beleid en gebiedsspecifiek beleid. Een gemeente dient voor (een deel van) haar beheergebied te kiezen tussen generiek of gebiedsspecifiek beleid. De TCB kan op hoofdlijnen instemmen met de nieuwe regels voor grondverzet op basis van bodemkwaliteitskaarten in het kader van het generieke beleid. Het 'stand still' beginsel wordt hierbij op functieklasseniveau in plaats van op stofniveau gehandhaafd. Voor de bodemfunctieklasse landbouw is het Besluit bodemkwaliteit ten minste net zo streng als de Vrijstellingsregeling onder het Bouwstoffenbesluit. Hergebruiksgrond dient namelijk ten alle tijden aan de achtergrondwaarde (AW2000) te voldoen. Ook op het punt van het accepteren van grond van buiten het beheergebied is het nieuwe generieke beleid strenger dan de Vrijstellingsregeling, omdat dit niet is toegestaan.

Het gebiedspecifieke beleid biedt mogelijkheden op maat voor het betreffende beheergebied. De bedoeling is dat 'stand still' op gebiedsniveau wordt gehandhaafd en dat er voldoende mogelijkheden voor hergebruik zijn. Het gebiedspecifieke kader biedt ruimte om grond die afkomstig is uit een bodemkwaliteitszone waar de gemiddelde gehalten de interventiewaarden overschrijden zoals in het geval van toemaakdegebieden binnen die zone als bodem te hergebruiken. Het is toegestaan om grond afkomstig van een ander beheergebied te accepteren en als bodem toe te passen op voorwaarde dat in het bodembeheerplan van de ontvangende gemeente de bodemkwaliteitskaart van het andere beheergebied als bewijsmiddel voor de kwaliteit van de grond is erkend.

De TCB kan instemmen met de verruimde mogelijkheden voor grondverzet die het gebiedspecifieke beleid biedt, mits de consequenties van de situaties waarin de lokale referenties worden vastgesteld fors boven het niveau van de lokale achtergrondwaarde voldoende in beeld worden gebracht.

De TCB ondersteunt de verplichting tot centrale registratie van al het grondverzet die voortkomt uit het van kracht worden van het Besluit bodemkwaliteit. Er wordt daarmee inzicht verkregen in de hoeveelheden en kwaliteit van grond die wordt toegepast als bodem.

Om meer inzicht te krijgen in de betrouwbaarheid van de bodemkwaliteitskaarten beveelt de TCB aan om gebruik te maken van de ervaringen tot nu toe. Daartoe zouden de bestaande gegevensbe-

standen waarop bodemkwaliteitskaarten zijn gebaseerd, geanalyseerd kunnen worden op onderstaande zaken:

- hoe is de homogeniteit van de homogene eenheden gedefinieerd;
- hoe groot zijn in de praktijk de betrouwbaarheidsintervallen rond de gemiddelden;
- wat is de kans op een foute beslissing (ten onrechte hergebruiken of ten onrechte niet hergebruiken);
- in hoeverre hangen de betrouwbaarheidsintervallen en de kans op een foute beslissing af van de gebruikte methode.

Op basis van deze analyse kan worden vastgesteld of er nadere regels dienen te worden gesteld omtrent de onderliggende gegevens en de toe te passen statistiek bij het opstellen van een bodemkwaliteitskaart. Er zijn statistische methoden beschikbaar die leiden tot betrouwbaardere kaarten en die niet perse tot hogere kosten hoeven te leiden. Zolang deze analyse nog niet is uitgevoerd en wellicht nadere regels zijn gesteld, beveelt de TCB aan om het aangeven van de betrouwbaarheidsintervallen rond de gemiddelden verplicht te stellen.

Bodemkwaliteitskaarten dienen ten minste elke vijf jaar te worden geactualiseerd. De TCB beveelt aan om dit moment te benutten om verbeteringen of verslechtingen van de bodemkwaliteit te signalen en te registreren. Het bevoegd gezag kan op dat moment nagaan of er sprake is van significante wijzigingen in de bodemkwaliteit en of hier een logische verklaring voor is.

De regelgeving voor grondverzet zoals opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit is alleen gebaseerd op de bodemkwaliteit betreffende microparameters. Ook al is er op basis van de gehalten aan microparameters geen belemmering voor grondverzet, dan kunnen andere bodemaspecten zoals grondsoort, hydrologische situatie, draagkracht en microbiologische kwaliteit van de bodem in bepaalde situaties ongunstig zijn voor de toepassing van de grond. Daarom is de TCB van mening dat ondanks het feit dat hier geen specifieke regelgeving voor is, er bij grondverzet toch aandacht voor deze aspecten moet zijn.

Daar het standaardpakket aan stoffen is gewijzigd zullen er niet direct voldoende metingen voor de nieuwe stoffen zijn om een bodemkwaliteitskaart te kunnen opstellen. De TCB beveelt aan om een goed overgangsbeleid te formuleren zodat er geen stagnatie ontstaat bij het opstellen van bodemkwaliteitskaarten.

De TCB beveelt verder aan om periodiek na te gaan in hoeverre gemeenten die gekozen hebben voor gebiedspecifiek beleid de ruimte die dit beleid biedt, benutten.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.

Met de meeste hoogachting,
de voorzitter van de
Technische commissie bodembescherming,

Ir. L.E. Stolker-Nanninga.